

Rapla maakonnas Kehtna vallas Palukülas Pendi kinnistu (registriosa nr 1274437, katastritunnus 29202:003:0570, lähiaadress Pendi; edaspidi *Pendi kinnistu*) eraldistel 12, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 32, 33, 34, 35 ja 36 sanitaarraie ja eraldisel 22 harvendusraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes OÜ Lemeks Metsamaad volitatud esindaja Ülo Vendland'i poolt 17.09.2025 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Rapla maakonnas Kehtna vallas Pendi kinnistu eraldistel 12, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 32, 33, 34, 35 ja 36 sanitaarraie ja eraldisel 22 harvendusraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2. Kavandatud raie registreerimisel arvestada järgmiste keskkonna- ja liigikaitsemeetmetega:

1.2.1. Maastikukaitseala piiranguvööndis on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.

1.2.2. Raie tööde teostamine (s.h. kokkuvedu) kaitsealuste linnuliikide piiritletud elupaigas on lubatud ajavahemikul 16. juulist kuni 14. märtsini, s.o. väljaspool laanepüü, laanerähni ja musträhni pesitsusperioodi.

1.3. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnaamet teavitab KMH algatamata jätmise otsusest 14 päeva jooksul Ametlikes Teadaannetes.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. OÜ Lemeks Metsamaad volitatud esindaja Ülo Vendland esitas 17.09.2025 Keskkonnaametile metsateatised, millega kavandab Pendi kinnistu eraldistel 12, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 32, 33, 34, 35 ja 36 (6,23 ha) sanitaarraiet ja eraldisel 22 (0,1 ha) harvendusraiet hinnangulise raie mahuga 550 tm. Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris numbritega 50001161417, 50001161421, 50001161419, 50001161420, 50001161414, 50001161418, 50001161422, 50001161416, 50001161415, 50001161413, 50001161424, 50001161423 ja 50001161412.

Eesti looduse infosüsteemi (edaspidi *EELIS*), Keskkonnaagentuuri andmetel asub kavandatav raieala Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel Kõnnumaa looduslal ja Kõnnumaa-Väätsa linnualal ning siseriiklikult kaitse alla võetud Kõnnumaa maastikukaitseala Kõnnumaa piiranguvööndis, kus kehtib looduskaitse seaduses (LKS) sätestatud kaitsekord Vabariigi Valitsuse 25.04.2019 määruse nr. 41 „Kõnnumaa maastikukaitseala kaitse-eeskiri“ (edaspidi KE) erisustega.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu selle kohta, kas kavandatud tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJSi § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJSi § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJSi § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast (otsus on tehtud 15 tööpäeva jooksul arvates KeHJS § 61 lõikes 1 nimetatud teabe saamisest).

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatud tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJSi § 6¹ lõige 3). Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatud tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Pendi kinnistu eraldistel 12, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 32, 33, 34, 35 ja 36 (6,23 ha) on planeeritud teha sanitaarraiet ja eraldisel 22 (0,1 ha) harvendusraiet hinnangulise raiemahuga kokku 550 tm.

Sanitaarraie on hooldusraie, mida tehakse nakkusallikaks olevate või kahjurite paljunemist soodustavate puude, samuti ohullikate mittekujutavate surevate või surnud puude metsast eemaldamiseks (MS § 28 lõige 4 punkt 2 ja § 31 lõige 3). Sanitaarraie korras raiuda lubatud puude olulised tunnused on sätestatud metsa majandamise eeskirjaga.

Harvendusraie on hooldusraie (MS § 28 lõige 4 punkt 2). Harvendusraie eesmärgiks on metsa tiheduse ja koosseisu reguleerimine ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamine (MS § 28 lõige 7 punkt 2). Pärast harvendusraiet ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala olla väiksem metsa majandamise eeskirja¹ lisas 1 märgitust (MS § 31 lõige 2, metsa majandamise eeskirja § 6 lõige 4).

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Pendi kinnistu asub Rapla maakonnas Kehtna vallas Palukülas. Kehtna valla üldplaneering on kehtestatud Kehtna Vallavolikogu 20.06.2023 otsusega nr. 1-2/91. Kavandatud raieala paikneb kehtiva üldplaneeringu järgi roheline võrgustiku tugialal, kus metsa majandamine toimub vastavalt metsaseadusele. Üldplaneeringuga pole alale raiepiiranguid sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatud tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatöodel

metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja¹ §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietöödel on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietöödel saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Pendi kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspriirkonnas. Raiega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Kavandatud raiealal ei ole registreeritud taastumatute loodusvarade maardlaid, kuid see kuulub Rapla- ja Pärnumaa maavarade teemaplaneeringu uuringuruumi. Kavandatud raiealast lõuna pool kattub Pendi kinnistu Keava turbamaardlaga. Suuremalt osalt on tegemist endise Pendi talu põllumajanduslikult kasutatud maale 1940-1950-ndail aastail peale kasutusest väljalangemist tekkinud esimese põlvkonna metsaga. Reljeef on vahelduv, künklik, maapinna kõrgus varieerub 2(3) meetri ulatuses. Reljeefi kõrgematel osadel valitsevad parasniisked rähkmullad ja leostunud mullad (K, Ko), madalamatel osadel liigniisked leostunud gleimullad ja õhukesed madalsoomullad (Go, M''). Vastavalt on kõrgemal pinnasel levinud jänsekapsa, jänsekapsa-mustika ja sinilille kasvukohatüübid, madalamal pinnasel aga naadi, angervaksa ja tarna-angervaksa kasvukohatüübid. Kavandatud sanitaarraie eraldistest on 40% männikud (neist omakorda 2/3 keskealised ja 1/3 küpsed puistud), 39% küpsed hall-lepikud (69-aastased), 14% küpsed kaasikud ja 7% küpsed haavikud. Kõrgest vanusest tingituna on 100% hall-lepast

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

kahjustatud tüvemädanike poolt, mistõttu lepad hukkuvad. Puistute koosseisu kuuluvatel kuuskedel esineb vana põdrakahjustust, mis koostoimes juurepessi ja ürasekirüüstega põhjustab kuuskede hukkumist.

Puistud on piisavalt hõredad, et sanitaarraie korras raiutavad puud kätte saada ilma suures koguses terveid puid langetamata. Kui kõrgemad pinnased on rasketehnikale hea kandevõimega, siis madalamad pinnased on väga liigniisked ning neil on suuri pinnasekahjustusi tekitamata võimalik töötada ainult tugeva läbikülmumise korral. Raskendatud on raiutud puidu kokkuvedu, kuna raiealalt kattega teeni on ca 1,5 km ja tuleb sõlmida kokkulepped sinna vahele jäävate kinnistute omanikega.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raiest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus planeeritud raied läbi viiakse. Raielangiga piirneval alal võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet.

Kavandatud raiealal ega selle mõjualas ei asu looduslikke veekogusid, leidub üksikuid vanu kraave. Kuivõrd piirkonnas esinevad Paluküla-Sillaotsa mandrijää servamoodustised kui tähelepanuväärsed pinnavormid, siis on kavandatud raie ala rabalähedases metsamaastikus kergelt reljeefne.

EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuuri andmetel kattub kavandatud raieala Natura 2000 võrgustikku kuuluvate Kõnnumaa loodusala ja Kõnnumaa-Väätsa linnualaga ning siseriiklikult kaitse alla võetud Kõnnumaa maastikukaitseala Kõnnumaa piiranguvööndiga. Eraldised 20, 21 ja 33 piirnevad lääne suunast Keava sihtkaitsevööndiga. Raieala kattub II kategooria kaitsealuse liigi laanerähni ning III kategooria kaitsealuste liikide laanepüü ja musträhni elupaikadega, eraldi 32 lisaks ka II kategooria kaitsealuste liikide tõmmu- või habelendlase ja põhja-nahkhiire elupaikadega (koodid KLO9131864, KLO9131908, KLO9131841, KLO9116840, KLO9116839). Laanepüü, musträhni ja nahkhiirte elupaikade kaitse on Kõnnumaa maastikukaitseala kaitse-eesmärkideks. Rohkelt kaitsealuste liikide EELISes piiritletud elupaiku ulatub ka kavandatud raieala 30-meetrisse mõjualasse. Eraldised 20, 21 ja 33 piirnevad I kategooria liigi kaljukotka elupaigaga. Eraldiste 12, 21, 22 ja 24 30-meetrisse mõjualasse ulatuvad 3-e II kategooria liigi (laululuik, sarvikipütt, mustsaba-vigle) ning 12-e III kategooria liigi (teder, heletilder, roo-loorkull, hoburästas, punaselg-õgija, mudatilder, väikekoovitaja, hallõgija, sookurg, rüüt, punajalg-tilder, suurkoovitaja) elupaigad. Kaljukotkas, laululuik, teder, mudatilder ja rüüt on nii Kõnnumaa-Väätsa linnuala kui ka Kõnnumaa maastikukaitseala kaitse-eesmärkideks.

Kavandatud raiealadele ei ulatu Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid elupaigatüüpe, küll aga piirnevad need selliste elupaigatüüpidega nagu vanad loodusmetsad (*9010), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0). Kavandatud raiealadest väljapoole jääv osa Pendi kinnistust (84%) on hõlmatud Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpidega, mis on arvatud projekteeritava metsaelupaikade looduskaitseala metsaelupaikade sihtkaitsevööndi koosseisu.

Kultuuriväärtusi, sh. pärandkultuuriobjekte raiealal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seotud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöörduvus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate raiete keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud hooldusraiete mõju keskkonnaelementidele:

Vesi- raied on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, seega raieala ulatuses mõju veerežiimile ei ole oluline. Veega seotud Natura kaitse-eesmärke ja muid alal esinevaid veega seotud kaitsealuseid loodusobjekte raietööd ei kahjusta. Raiealal ei ole tuvastatud allikaid, allikalisi alasid ega karstivorme, sealhulgas maa-aluseid jõgesid. Raied Pendi kinnistul ei mõjuta veerežiimi.

Välisõhk ja kliima- kavandavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- raiete teostamisel vastavalt kehtivatele õigusaktidele ei mõjuta need maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust. Hooldusraietel säilib esimene rinne. Sanitaarraie korras raiuda lubatud puud on kirjeldatud metsa majandamise eeskirjas. Pinnasekahjustuste tekitamine rasketehnikaga töötamisel on keelatud, seega tuleb tööd katkestada, kui seda nõuet pole võimalik täita.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- raietööd on kavandatud metsaomaniku majanduslikes huvides, samas neid tuleb teostada looduväärtuste poolest rikkalikul kaitstavatel loodusobjektidel looduväärtustega arvestaval moel. Rasketehnika liikumisteed, sealhulgas metsamaterjali kokkuveoteed ja laoplatside asukohad tuleb kooskõlastada asjassepuutuvate kinnistute omanikega. Kuna raieala vahetus naabruses ei ela inimesi, siis otseselt metsa raie neid ka ei mõjuta. Et aga puidu kokkuveo suunas väljaveotee ääres asuvad elamud, siis tuleb raietöödest põhjustatud häiringute maandamisele tähelepanu pöörata. Raietööde mõju on siiski lokaalne ja elanikkonda laiemalt ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raied on ühekordse lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu. Kehtivate nõuete järgimisel ei kaasne kavandatava tegevusega piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Pendi kinnistu, kus hooldusraied on kavandatud, kattub Kõnnumaa loodusala ja Kõnnumaa-Väätsa linnualaga. Loodus- ja linnualade nimekiri ja kaitse-eesmärgid on toodud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr. 615 lisas 1 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“. Vastavalt selle alapunktile 2-154 on Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärgiks olevad elupaigatüübid vähe- kuni kesктоitelised kalgiveelised järved (3140),

huumustoitelised järved ja järvikud (3160), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), niiskuslembesed kõrgrohostud (6430), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), nõrglubja-allikad (*7220), liigirikkad madalsood (7230), koopad (8310), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad – 9060), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0); liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on suur-kuldtiib, kaunis kuldking ja läikiv kurdsirbik. Vastavalt alapunktile 1-18 on Kõnnumaa-Väätsa linnualal liikideks, mille isendite elupaiku kaitstakse, kaljukotkas, must-toonekurg, laululuik, rüüt, teder, metsis, mudatilder ja kiivitaja.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärkidele. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Kõnnumaa loodusala ega Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi² järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatuse pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande³ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Hooldusraied on kavandatud Pendi kinnistu puistutesse, mis ei kattu loodusala kaitse-eesmärgiks olevate metsaelupaigatüüpidega ega linnuala kaitse-eesmärgiks olevate liikide elupaikadega. Sanitaarraietega parandatakse metsa sanitaarset seisundit, raiudes välja kahjustatud, kahjustuste tagajärjel hukkuvaid ja juba surnud puid, võimaldades seeläbi vastava puidu kasutuselevõttu. Näiteks on raie tulemusena võimalik kasutusele võtta halli lepa puitu, mis tavapärase loodusliku arengu jätkudes puude kõrge vanuse tõttu oleks allutatud kiirele väljasuremis- ja kõdunemisprotsessile. Raiet teostamata risustuks ala suure hulga surnud puudega ja võsastuks. Harvendusraiega kujundatakse keskealise metsa tihedust säilivate puude kasvutingimuste parandamiseks ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamise võimaldamiseks. Hooldusraiete käigus ei teki ja vastavalt õigusaktidele ei võigi tekkida

²Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

³ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

lagedaid alasid. Metsa majandamise eeskirja §6 lg 3 kohaselt ei tohi sanitaarraie käigus puistu täius langeda alla 30% ja lg 4 kohaselt ei või harvendusraie järel puistu esimese rinde rinnaspindala olla väiksem eeskirja lisas 1 märgitust. Seega sobituvad hooldusraied metsas looduslikku iseharvenemise protsessi ja neil puudub oluline negatiivne mõju loodusväärtustele. Raied puistute hooldamiseks kui inimõju puudutaks käesoleval juhul vaid väikest osa antud piirkonna Natura-alast, kus puistute looduslik areng on laialdaselt tagatud kuulumisega nii olemasolevasse sihtkaitsevööndisse kui ka projekteeritavasse metsaelupaikade looduskaitseala metsaelupaikade sihtkaitsevööndisse.

Kavandatud hooldusraiete alal ei leidu Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid elupaigatüüpe, samas jäävad mitmed loodusala kaitse-eesmärgiks olevad Natura elupaigatüübid raiete 30-meetrise mõjualasse. Metsaelupaikadele oleks raietegevus negatiivseks mõjuteguriks. Kuna raiete teostamisel lagedaid alasid ei teki ning raieid ei tehta metsaelupaikades, siis ei saa elupaigatüüpide pindala väheneda, samuti ei halvene elupaikade kaitsestaatuse pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur. Metsaelupaikade kahjustamise vältimiseks tuleb tähelepanelikult kinni pidada kavandatud raiealade piiridest, sest tihtipeale ei ulatu raieala eraldise piirini. Hooldusraied kavandatud raiealal ei mõjuta kaugemal kui 30 m asuvaid elupaiksid negatiivselt⁴.

Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud. Metsaelupaikade kahjustamise vältimiseks tuleb liikumisteed (juhul, kui muid alternatiive ei ole ja on vajadus läbi elupaigatüübi sõita) kooskõlastada kaardipõhiselt Keskkonnaametiga. Üldreeglina tuleb metsamajandamisel elupaigatüüpides sõitmist vältida, kuid kui see ei ole võimalik, siis tuleb kokkuveoteede kavandamisel lähtuda üldistest põhimõtetest, mis on leitavad Keskkonnaameti kodulehelt: <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/tegevused-kaitstavatel-aladel/muud-lubavajavad-tegevused#juhis-kaitstavatel-a>.

Kavandatud hooldusraiete alal ei ole registreeritud Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärgiks olevate liikide elupaiku, kuid neid ulatub er 12, 20, 21, 22, 24 ja 33 planeeritud raiete 30-meetrise mõjualasse (kaljukotkas, laululuik, teder, mudatilder, rüüt). Nende liikide pesapaiku otseselt mõjualas registreeritud pole ja raiete mõjuala ulatus võrreldes piiritletud pesitsuselupaikade suurusega on väga väike. Kaljukotka pesapaik jääb rohkem kui 1,3 km kaugusele. Hooldusraiete võimalik mõju kaitse-eesmärgiks olevatele linnuliikidele seisneb müra ja tehnika ning inimeste liikumisest tingitud häiringus. Kavandatud raied tuleb teostada ajavahemikul juuli keskpaigast märtsi keskpaigani, raiete tegeliku teostamise aeg sõltub suuresti ilmaoludest ning peaks eelistatult langema sügis-talvisele perioodile. Sel juhul on võimalik häiring Natura kaitse-eesmärgiks olevatele rändlindudele juba vähetõenäoline, väike häiring võib puudutada paigalinde kaljukotkast ja tetre. Linnuala silmapaistvaima liigi kaljukotka Keava leiukoht on olnud stabiilselt asustatud, viimased andmed pesitsemisest pärinevad 2024. aastast. Eelnevalt on kaljukotka pesapaigale lähemal kui 1 km raieid, sh lageraieid tehtud, seega on kaljukotkas neist raietest tingitud häiringuid edukalt talunud. Sellest võib järeldada, et hooldusraied Pendi kinnistul ei too endaga kaasa olulist negatiivset mõju Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärgiks olevale liigile kaljukotkale.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri määrusega „Metsa majandamise eeskiri“.

Kuna kavandatud raieala mõjualas ja raiealal ei asu lisaks eelpool käsitletule muid Kõnnumaa loodusala ja Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaiku ega liikide elupaiku, siis kavandatud raietegevus loodus- ja linnuala kaitse-eesmärke ei

⁴ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”. https://media.rmk.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1

kahjusta. Kavandatud raie ei mõjuta ebasoodsalt Kõnnumaa loodus- ja Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Hooldusraied on kavandatud siseriiklikult kaitse alla võetud Kõnnumaa maastikukaitseala Kõnnumaa piiranguvööndis. Kõnnumaa maastikukaitseala eesmärk on kaitsta rabasid ning nendega piirnevaid looduslikke ja poollooduslikke kooslusi, pinnavorme ja maastikuilmet, elustiku mitmekesisust ja kaitsealuseid liike ning ajaloolis-kultuurilise väärtusega objekti. Kõnnumaa piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine, poollooduslike koosluste säilitamine ning kaitsealuste liikide kaitse. Piiranguvööndis lubatud, vajalikud ja keelatud tegevused (sh tingimused metsa majandamisele) on sätestatud KE §-des 15, 16 ja 17.

Kavandatud raiete mõju Kõnnumaa maastikukaitseala kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Kõnnumaa loodus- ja linnuala kaitse eesmärkidega, on käsitletud punktis 3.3.1.2.

Enamus kavandatud raiealast kattub ühtaegu nii II kategooria kaitsealuse liigi laanerähni kui ka III kategooria kaitsealuste liikide laanepüü ja musträhni elupaikadega, kusjuures laanepüü ja musträhni elupaikade kaitse on ka Kõnnumaa maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks.

Laanerähni EELISes piiritletud elupaik (registrikood KLO9131864) kattub eraldistele 12, 21, 22, 24, 25, 26, 32, 33, 34, 35 ja 36 kavandatud raiealadega. Leiukoha viimane kehtiv vaatlus pärineb 2015. aastast, mil on kinnitatud ühe paari pesitsemise. Laanerähn eelistab elupaigana vanemaid puistuid, kus leidub rohkelt ürasekikahjustuse või üleujutuse tõttu kuivanud puid, soovitatavalt kuuski. Laanerähn on rähnidest kõige kuuselembesem liik ning rähnidest ainsana on ta spetsialiseerunud ürasekite, ürasekitõukude ja nukkude söömisele, kusjuures kehtib seos – mida rohkem ürasekite on saadaval, seda rohkem neid ka süüakse. Ürasekisöömisvõimest tulenevalt on just laanerähnid need, kes ürasekite arvukusele olulist mõju suudavad avaldada: iga rähn võib päevas süüa keskmiselt ca 1835 ürasekit või nende vastset, mis kokku teeb 670 000 ürasekit aastas.

Laanerähn on tüüpiline vanametsa liik, keda ohustab raietega toitumis- ja pesitsuselupaikade hävimine. Laanerähn on punase nimestiku 2023. aasta seisuga ohualtis seisundis. EELISes piiritletud elupaigas on raietele seatud ajaline piirang 01. aprillist 15. juulini. Laanerähni elupaigas on sanitaarraied kavandatud puistutesse, kus kuusk on enamasti vähearvukas kaaspuuliik ja seal kahjustatud ning hukkunud okaspuude raie ei oma laanerähni elupaigale olulist negatiivset mõju, sest valdav osa linnu elupaigast kattub Natura metaelupaikadega, kus leidub rohkesti surnud kuuski, mis koristamisele ei kuulu.

Laanepüü EELISes piiritletud elupaik (registrikood KLO9131908) kattub terve kavandatud raiealaga. Leiukoha viimane kehtiv vaatlus pärineb 2015. aastast, mil registreeriti 4 paari esinemine. Laanepüü eelistab elupaigana segametsi, eriti raietest puutumata eririndelisi tuulemurru ja häiludega vanu mitmekesiselisi metsi. Ohtudeks tema jaoks on elupaikade hävimine, metsatööde tõttu pesitsuse nurjumine, metsade liigsest harvendamisest tingitud kisklussurve. Laanepüü on punase nimestiku 2023. aasta seisuga ohualtis seisundis. EELISes piiritletud elupaigas on raietele seatud ajaline piirang 01. aprillist 30. juunini.

Musträhni EELISes piiritletud elupaik (registrikood KLO9131841) kattub eraldistele 12, 21, 22, 24, 25, 26, 32, 33, 34, 35 ja 36 kavandatud raiealadega. Leiukoha viimane kehtiv vaatlus pärineb 2015. aastast, mil registreeriti 2 paari esinemine. Musträhn on Eesti suurim rähn. Ta eelistab elupaigana suuri okasmetsi, männisegametsi, kõrgetüvelisi hõredaid männikuid, raiesmikke ja põlendikke. Pesakoopa raiub musträhn tavaliselt haava- või männitüvesse. Ohuteguriks on vanade metsade pindala vähenemine ning pesitsemiseks sobivate jämedate

puude eemaldamine metsaraie käigus. Raie käigus tuleks säilitada õõnsustega puud. Muusträhn on punase nimestiku 2023. aasta seisuga soodsas seisundis. EELISes piiritletud elupaigas on raietele seatud ajaline piirang 15. märtsist 30. juunini.

Eraldistel 12, 21, 22 ja 24 kavandatud raiete 30-meetrise mõjualasse ulatuvad lisaks punktis 3.3.1.2 käsitletuile 2-e II kategooria kaitsealuse liigi (sarvikpütt, mustsaba-vigle) ning 9 III kategooria kaitsealuse liigi (heletilder, roo-loorkull, hoburästas, punaselg-õgija, väikekoovitaja, hallõgija, sookurg, punajalg-tilder, suurkoovitaja) elupaigad. Nimetatud liigid on (ühe erandiga) rändlinnud, kelle elupaigaeelistuseks valdavalt mets ei ole. Väljaspool piiritletud elupaika teostatavate hooldusraiete võimalik mõju kaitsealustele linnuliikidele seisneb mürast ja tehnika ning inimeste liikumisest tingitud häiringus. Kavandatud raied tuleb teostada ajavahemikul juuli keskpaigast märtsi keskpaigani, raiete tegeliku teostamise aeg sõltub suuresti ilmaoludest ning peaks eelistatult langema sügis-talvisele perioodile. Juhul kui raiet tehakse suve teisel poolel, siis ilmselt panevad linnud tähele, et midagi on toimumas, kuid see, et raietööd muutuks neile oluliseks häiringuks, on vähetõenäoline. Erandiks on siinkohal hoburästas, kelle elupaigaeelistuseks on vanad männikud, mida ka raiealal leidub. Võimalikku häiringut hoburästale vähendab raietööde teostamise ajale seatav ajaline piirang.

LKS § 55 lõige 6 sätestab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. LKS § 55 lg 6 vastavalt on raietööde teostamine (s.h. kokkuvedu) kaitsealuste linnuliikide piiritletud elupaigas lubatud ajavahemikul 16. juulist kuni 14. märtsini, s.o. väljaspool laanepüü, laanerähni ja muusträhni pesitsuperioodi.

Kõnnumaa maastikukaitseala KE § 15 kohaselt on piiranguvööndis majandustegevus lubatud. KE § 17 lg 2 kohaselt on piiranguvööndis keelatud puidu kokku- ja väljavedu külumumata pinnaselt, kusjuures kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raied on kooskõlas Kõnnumaa maastikukaitseala kaitse-eeskirjaga, Kehtna valla üldplaneeringuga, looduskaitse-, vee- ja metsaseadusega. Muid tegevusi, millel võiks olla koosmõju kavandatud raietega, teada ei ole ja ei ole andmeid sarnaste tegevuste planeerimisest. Kavandatud raietel eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kavandatud raietel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud,

rakendades projekti osana looduskaitseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Kõnnumaa loodusala ja Kõnnumaa-Väätsa linnuala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitseõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus on Ametlikes Teadaannetes.

Eelhindangu koostaja:

Rein Kaljuvee
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond